

متن پرسش

سلام استاد عزیز: آیا تعبیراتی مانند نفس و روح و قلب که در مورد حقیقت غیرمادی انسان در آیات و روایات و کلام اهل فن موجود است همگی حکایت از یک حقیقت است؟ چون بعضاً بین آنها تفاوت گذاشته اند. مثلاً در روایتی بین روح و نفس تفاوت گذاشته که می‌فرماید موقع خواب روح در بدن می‌ماند و نفس را خداوند قبض می‌کند و بعد دوباره به بدن برمی‌گردد، یا بین روح نباتی و حیوانی و انسانی تفاوت قائلند و روح نباتی و حیوانی را مادی فرض گرفته‌اند و روح انسانی را مجرد و می‌گویند روح نباتی و حیوانی موقع مرگ از بین می‌روند و روح انسانی از بدن قبض می‌شود، یا اینکه می‌گویند در ابتدای خلقت انسان روح نباتی تدبیر بدن را بر عهده دارد و بعد روح حیوانی و در چهار ماهگی روح انسانی تدبیر را بر عهده می‌گیرد.

متن پاسخ

باسمه تعالی. سلام علیکم: در مکاتب مختلف، این واژه‌ها معنای متفاوتی دارند و از خود جمله باید فهمید که این واژه‌ها به کجا اشاره می‌کنند. در نگاه فلسفه‌ی اسلامی «النفس فی وحدتها کل القوی» است و لذا تمام حالات مذکور به شئون نفس بر می‌گردد ولی در آن جایی که شما متذکر شده‌اید، بعضاً مراتبی مد نظر است که نسبت تدبیر نفس با بدن را توجیه می‌کند و این ربطی به حقیقت نفس ندارد و لذا وقتی نفس از بدن جدا شد، دیگر بحثی به نام «روح بخاری» برای نفس معنا ندارد. موفق باشید